

De vele verdiensten die hij voor onze vereniging had, deden leden en bestuur besluiten hem tot erelid te benoemen. Foek kon intensief genieten van de vogelsoorten, die in het paradijsje rondom de woning te Harenermolen, broedden. De boerenzwaluw in de schuur, de vliegenvanger in de boom voor het huis, de koolmezen, die aan het raam kwamen tikken totdat er open gedaan werd en ze wat kregen en soms met z'n drieën op de hand zaten, hadden alle zijn aandacht. Het vertrek naar Hilversum, waar ze dichterbij twee van de drie kinderen zaten, heeft helaas voor hem niet datgene gebracht, waarop het gezin gehoopt had. Zijn gezondheid ging steeds verder achteruit en de dood was eigenlijk een verlossing. Zo is helaas weer één van de oudste leden van Avifauna Groningen ons ontvallen. We zullen nog vaak aan hem denken en hem node missen.

J.A. Loterijman.

OVER DE GRENZEN

BLIK OP TANZANIA.

Enkele impressies op vogelgebied in Tanzania.

Wanneer je naar een vreemd land gaat om vogels te zien, is het verstandig je op de hoogte te stellen van de avifauna die daar aanwezig is en de biotopen, waar je bepaalde soorten kunt waarnemen.

Ik had de pech dat beide vogelgidsen over Tanzania van J.G. Williams in herdruk waren. Ondanks de vele pogingen lukte het me niet ze voor de tocht te bemachtigen. Dus op reis zonder een vogelgids. Vooral in Centraal-Afrika, met in Tanzania alleen al 4-500 soorten, voel je je dan als een blinde, die tastend zijn weg moet zoeken. Gelukkig hadden verschillende van mijn tochtgenoten één of meerdere malen Centraal-Afrika bezocht. Met hun hulp en steun werd het een vallen en opstaan. Geheel onvoorbereid ging ik toch niet op stap. Delen uit "The bird fauna's of Africa and its islands" van R.E. Moreau, brochures over het Arusha National Reserve, Serengeti, Ngorongoro en Lake Manyara, met als auteur Horst Hagen, waren nog doorgenomen. Een ander punt waar ik hier op wil wijzen is, dat het rustig rondkijken b.v. in de omgeving van een lodge, vaak meer oplevert dan een tocht per auto. In het eerste geval kun je allerlei details veel rustiger waarnemen, wat de soortbepaling ten goede komt, terwijl men vanuit de auto een vogel nog al eens in een flits ziet, een soort aanneemt, maar er dan wel enkele vraagtekens bij plaatst.

Wanneer je nu, zoals in mijn geval, voor het eerst vogels in Afrika gaat bekijken, is alles overweldigend. Het landschap met zijn acacia's, soms in bloei, de grote meren met hun slik-oeveren, woestijnachtige gebieden, bossen tegen berghellingen, dit is alles even boeiend. Daarnaast de vaak overweldigende flora bij de lodges, het vele wild en een vogelwereld, waar men niet op uitgekeken raakt.

Het is een onmogelijkheid om in één artikel ook maar enigszins een indruk van de gevarieerdheid op vogelgebied in Tanzania weer te geven. Ik moet me dan ook tot enkele impressies beperken.

We landden op het vliegveld Kilimandjaro, bij Arusha. Na de ingewikkelde afhandeling eindelijk buiten en daar heb je het al.

Over je hoofd vliegt een reiger met zwarte kap: de Black-Headed Heron (*Ardea melanocephala*). Het bleek ons dat de soort sterk aan vliegvelden gebonden was. We zagen hem alleen nog bij een klein vliegveld aan de hoofdweg naar Lake Natron. Hoog in de lucht zweefde een zwarte roofvogel met witte velden op de ondervleugels en bijna geen staart, een Bateleur (*Terathopius ecaudatus*). We vervolgden nu onze route naar de Momella lodge, langs een voor Tanzaniaanse begrippen uitstekende weg.

Op telegraaf- en telefoondraden veel Kleine Torenvalken (*Falco naumanni*) en op de akkers Europese ooievaars en honderden Abdim's Storks (*Ciconia abdimii*), een middelgrote ooievaar, die nogal wat overeenkomsten vertoont met zijn zwarte soortgenoot. Dat zijn dan je eerste belevenissen. Vlakbij de lodge de eerste Fiscal Shrike (*Lanius collaris*) een klauwier in een zwart-wit pakje, en de Lilac-Breasted Roller (*Coracias caudata*) een scharrelaar met kleuren variërend van roodbruin-ultramarijn en lila borstveren. Vlakbij ons eerste onderkomen vijf witnek-raven (*Corvus albicollis*) op zoek naar keukenafval, aan de beek heilige Ibissen (*Threskiornis aethiopicus*) en boven je Zwarte Wouwen (*Milvus migrans*), aasgier (*Neophron percnopterus*), tawny eagle (*Aquila rapax*) white-backed vulture (*Gyps bengalensis*) en enkele pelikanen (*Pelecanus onocrotalus*).

Zo dat noem je dan een best begin.

Met de pelikanen is het een wonderlijk geval. Volgens onze aesthetische begrippen zijn ze lelijk, slecht geproportioneerd. Maar wat zijn ze goed aangepast aan de levensomstandigheden en het voedsel zoeken. De grote snavel met daar onder de enorme zak, fungeert als schepnet. Ze kunnen uitstekend duiken en zijn behendige vliegers. Bij Lake Manyara zagen we iets waarvan we dachten dat het een uitgebreide schuimrand was. Het waren honderden pelikanen. In het reservaat alweer een verrassing. De pelikanen broeden hier, samen met white-necked cormorants (*Phalacrocorax carbo*) hoog in de bomen. Een onvergetelijk gezicht. Regelmatig vlogen de vogels af en aan. We konden ons hierbij overtuigen van de behendigheid waarmee op de nesten neergestreken werd.

Van de pelikanen naar de flamingo's. Men zegt wel dat om flamingo's te zien, het Nakurumeer in Kenia bezocht dient te worden. Lake Natron, de meren in de Ngorongoro-krater en bij de Nodutu lodge leverden echter ook enorme hoeveelheden van deze vogels op. Je ziet er zowel de kleine (*Phoenicopterus minor*) als de grote (*Ph. ruber*). Bij het Ngorongoromeer zagen we ook al modderhoopjes, de aanzet voor nesten.

Centraal-Afrika is beroemd om zijn vele roofvogels. Alle drie groepen werden waargenomen. De Uilen met als kleinste de Afrikaanse Dwergooruil (*Otus scops*) en als grootste de Verreaux's eagle owl (*Bubo lacteus*). Met zijn lengte van 61-68 cm een knaap van een vogel. Je raakt dan ook wel onder de indruk wanneer een paar met langzame vleugelslag, in een bos bij de Nodutu lodge, voor je uitwikt. In de tweede plaats zijn er de gieren. Kleine als de Hooded Vulture (*Necrosyrtes monachus*) tot de grote Oorgier (*Torgos tracheliotus*). Wie kent niet de beelden uit rapportages en films met een groot aantal gieren, rukkend aan een kadaver, de snavels rood van het bloed. Bij deze zwelgpertijen bestaat er een duidelijke rangorde van groot naar klein. De laatsten zijn aangewezen op wat de grotere nog voor ze overlaten of ze moeten extra slim zijn.

Ook wij zagen zo'n interessant tafereeltje. Komende van Seronera, het centrum van Serengeti, rijdend door een steppegebied rijk aan stootvogels, trappen en zandhoenders, zagen we opeens midden op de weg een opeenhoping van gieren voor ons uit. Het bleek dat een gazelle mogelijk dood gereden was en een heerlijk hapje voor de gieren beloofde. Ze waren dan ook al druk doende, toen vanuit de steppe een hyena opdook. Hij drong door de verzamelde schare, pakte de hele gazelle op en verdween er mee in een sukkeldrafje, de gieren beduusd achterlatend. Of hij er zelf veel plezier aan beleefd heeft, weten we helaas niet, daar plotseling van alle kanten hyena's opdoken, die de eerste volgden.

Wat de stootvogels betreft, verbaas je je iedere keer weer dat ze zo mak zijn. Ze blijven rustig in een boom of vlak langs de weg zitten, terwijl soms een aantal landrovers voor hun neus staan. Bijzonder mooi zijn de Afrikaanse Visarenden (*Haliaeetus vocifer*), met de sneeuwwitte kop en het bovenste deel van de rug, waartegen het hel-roodbruin van de rest van het verenkleed een machtig contrast vormt. Eén van deze vogels zat in het Manyara reservaat vlakbij de weg met op de achtergrond een tweede. Ten minste zo dachten we. Het bleek echter een gier te zijn, de Palmnut Vulture of vanwege zijn gelijkenis met de visarend ook wel Vulturine Fish Eagle (*Gypohierax angolensis*) genoemd.

Laat ik deze impressies besluiten met u nog iets over de Hornbills te vertellen. Het zijn vrij grote, in het algemeen zwarte vogels, met kromme snavels voorzien van een kam. Tijdens onze reis werden verschillende soorten gezien. Vooral het Manyara Reserve leverde heel wat op. Een bijzonder voorval met hen wil ik u niet onthouden. Een acacia langs onze weg zat stikvol met deze vogels. De reden was al gauw gevonden. Onder de boom stond een forse termietenheuvel. Net als bij onze mieren vindt bij hen een bruidsvlucht plaats. De Hornbills zaten heel rustig op de vliegende insecten te wachten. Ze deden niet veel anders dan de grote bek open- en dichtdoen en genoten kennelijk van de vette hapjes. Van het feestelijk gebeuren kwam zo niet veel terecht. De termieten die aan de laag zittende Hornbills ontsnapten, werden opgewacht door de vogels die op hogere etages hadden plaatsgenomen. Vermoedelijk komen de Hornbills niet overal zo gemakkelijk aan de kost.

Ik hoop dat ik u heb kunnen laten mee genieten van een fractie, van wat we in Tanzania beloefden. Een ieder zou, al is het maar eenmaal in zijn leven, dit land moeten bezoeken. Als ik u daarbij met inlichtingen van dienst kan zijn, dan ben ik daartoe graag bereid.

J.A. Loterijman,
Dingspellaan 37,
9471 HD Zuidlaren.